

HRVATSKI glasnik

Godina XXIV, broj 17

30. travnja 2014.

cijena 200 Ft

*A Mama se okreće samo oko mene
(Enes Kišević: Moja mama)*

Komentar

„Gdje nema nesloge, tamo nema ni sloge”

Iza parlamentarnih smo izbora. Koliko su bili uspješni za narodnost, može svatko prosuditi, ali to je sigurno da smo bogatiji s jednim iskustvom koji možda daje neke smjernice i za mjesne narodnosne izbore. Do listopada još ima pet mjeseci da se narodnosti pripreme glede uspješnih izbora, nakon čega će se moći utemeljiti mjesne, županijske narodnosne samouprave te državna samouprava. Zakon se i u tom pogledu mijenjao, pa ovaj put neće se birati tzv. elektori iz čijih su redova izabrani zastupnici u županijsku i državnu organizaciju, nego će se izravno birati lista s kandidatima. Otkada postoji mogućnost sastavljanja državnih lista (elektorskim sustavom biranja u zadnja dva mandata), iza državne liste stajao je Savez Hrvata u Mađarskoj. Po svemu sudeći, prilikom predstojećih izbora hrvatska zajednica imat će najmanje dvije liste (možda i više). Neke od hrvatskih regija ne žele se pridružiti Savezovoj listi, nego žele postaviti samostalnu državnu listu. Zbog čega su tako odlučile? Vjerojatno ima razloga, netko misli da je to loša stvar za našu zajednicu jer će njihove članove podijeliti, no, mislim, to se i do sada znalo da pripadnici naše zajednice u nekim pitanjima nisu bili istoga mišljenja, ali to je potpuno prirodno. Tamo gdje su dva čovjeka, tamo su često i dva mišljenja, i kineska poslovice kaže: „Gdje nema nesloge, tamo nema ni sloge.“ Izborni zakon daje mogućnosti da narodnosti unutar svoje zajednice biraju, između ponuđenih lista nešto slično kao što su parlamentarni izbori. Nudi mogućnost da bilo koja hrvatska organizacija koja udovolji kriterijima postavi i državnu listu. Ovo daje mogućnost za pravu kampanju, dakle oni koji postavljaju državnu listu trebaju se natjecati za pridobivanje glasova. Ona lista koja dobije više glasova, dobit će više mandata u državnoj samoupravi. Možda to nije ni tako loše jer će ovako aktivisti osjećati zbog čega trebaju raditi na terenu, moraju razmišljati o tome na koji način mogu pridobiti ljude za hrvatsku zajednicu. Konačno, svi kandidati na bilo kojoj listi, mislim, imaju isti cilj, raditi na tome da Hrvati na našim prostorima očuvaju svoju samobitnost, jezik, tradicije, kulturu... Ciljevi su isti, samo je možda način na koji to žele ostvariti različit. Jedan na jedan način, a drugi na drugi način, ali koji je pravi način, to se unaprijed ionako ne zna, to se većinom saznaje samo nakon četverogodišnjeg mandata, ali ni tada se ne može izreći kategorički da je učinjeno dobro ili loše. U svakom razdoblju ima pozitivnih dostignuća, pa i negativnih, često i oni koji su na čelu neke organizacije, zajednice itd. tek nakon određenog vremena saznaju je li učinjen pravi korak, takav koji vodi napretku. Ako se uzimaju u obzir sve opcije, razmotre se i neke moguće posljedice, onda je veća vjerojatnost da će se koraknuti u dobrom smjeru. Nadam se kako će svi hrvatski kandidati koji krenu na jesenskim izborima organizirati kampanju s odgovornošću, imajući u vidu interes hrvatske zajednice u cjelini, bez obzira jesu li na jednoj ili na drugoj listi, jer kineska poslovice kaže i to: „I dobro i zlo idu prema svojim posljedicama.“

Bernadeta Blažetin

Glasnikov tjedan

Prije deset godina, 1. svibnja, domovina Mađarska postala je članicom Europske Unije, a prije godinu dana, 1. srpnja, i Republika Hrvatska. Pred izborima smo, ovoga puta europski, 25. svibnja birat ćemo zastupnike Europskog parlamenta. Prije deset godina osam od deset novih članica bile su zemlje bivšega «komunističkog izričaja». Prije osam godina Europskoj su se Uniji pridružile Bugarska i Rumunjska. Formacija koja je skup naroda i jezika, kultura, danas broji 503,7 milijuna stanovnika i ima 28 država članica. Četiri stotine milijuna građana Europske Unije ima pravo glasa. U razdoblju od 22. do 25. svibnja bira se budući sastav Europskog parlamenta, 751 zastupnik, koji će političke dužnosti obavljati u Bruxellesu i Strasbourgu.

nja, «velikog praska» iz 2004. godine, te sljedeće proširenje, prema svim procjenama, ne treba očekivati prije kraja ovoga desetljeća.

Mađarski će birači 25. svibnja birati 21, a hrvatski 11 zastupnika u Europski parlament temeljem stranačkih lista, i to na mandat od pet godina.

U svim članicama Europske Unije doba je kampanja, kojima prevladavaju teme o izlasku iz gospodarske i financijske krize, s naglaskom na nastavljanju mjera štednje koje zagovara europski desni centar, dok lijevi centar zagovara politiku slabljenja, «stegnutog remena». Kako zaustaviti rastuću nezaposlenost «u novim članicama», povećati konkurentnost na zajedničkom tržištu, postići rast gospodarstava, pospješiti politiku štednje?

Zanimljivo je kako ovi europski izbori u Hrvatskoj omogućavaju sustav preferencijalnoga glasovanja u proporcionalnom modelu. Dakle birači mogu osim jedne od prijavljenih kandidacijskih lista na njoj zaokružiti i jednog od kandidata dajući mu tzv. preferirani glas. To znači da i kandidat koji je posljednji na listi može, dobije li dovoljan broj preferiranih glasova te ako njegova lista, naravno, osvoji dovoljan broj glasova

za «prolaz», postati europarlamentarцем.

Ako je suditi prema rezultatima anketa i nekim važnim statističkim pokazateljima, među europskim građanima ozbiljno je poljuljana, pa i izgubljena, vjera u Europsku uniju. Da se unutar Unije dramatično mijenja i socijalna slika, govori nam Eurostatov podatak o socijalnoj isključenosti, odnosno izloženosti riziku od siromaštva, čak 124 milijuna građana EU, odnosno petine ukupnoga broja. O dubokoj bezvoljnosti Europljana govori i podatak da je na prošle izbore za Europski parlament, održane 2009. godine, kada je kriza već uzela maha, izašlo samo 43 posto birača.

Branka Pavić Blažetin

»Formacija koja je skup naroda i jezika, kultura, danas broji 503,7 milijuna stanovnika i ima 28 država članica. Četiri stotine milijuna građana Europske Unije ima pravo glasa. U razdoblju od 22. do 25. svibnja bira se budući sastav Europskog parlamenta, 751 zastupnik, koji će političke dužnosti obavljati u Bruxellesu i Strasbourgu.»

Iščitavajući europske vijesti, saznajemo kako su se u proteklih deset godina sve nove članice, neke manje, a neke više uspješno uklopile u EU. Šest od deset novih članica uvelo je zajedničku valutu euro. Prema procjeni Erste banke, četiri zemlje Višegradske skupine – Češka, Mađarska, Poljska i Slovačka – koje zajedno imaju 64 milijuna stanovnika ili 13 posto stanovništva Unije, predstavljale su 2004. samo 3,7 posto BDP-a današnje Unije od 28 članica, a 2013. njihov BDP činio je 5,4 posto. Analitičari Erste banke procjenjuju da je članstvo u EU povećalo prosječno za jedan posto godišnje rast BDP-a u tim zemljama, to jest da bi rast bio manji za jedan posto da su te zemlje ostale izvan EU-a. Danas, pišu analitičari, Unija je još uvijek umorna nakon prošire-

**Čitajte i širite
Hrvatski glasnik!**

Potvrđena odluka o sazivanju Godišnje skupštine Saveza Hrvata u Mađarskoj, 17. svibnja u Pečuhu

Sukladno odredbama Statuta Saveza Hrvata u Mađarskoj, predsjednik Joso Ostrogonac sazvao je sjednicu Predsjedništva, za 24. travnja u pečuški Prosvjetni centar Miroslava Krleže. Za sjednicu je bio predložen ovaj dnevni red: 1. Sazivanje godišnje skupštine Saveza Hrvata u Mađarskoj; 2. Razno.

Sjednici je nazočilo šest članova osmočlanoga Predsjedništva, nenazočni su bili Edita Horvat-Pauković i Ladislav Gujaš. Na početku sjednice Joso Ostrogonac otvorio je raspravu na prvu točku dnevnog reda. Potvrđena je odluka o datumu sazivanja godišnje skupštine članstva udruge Savez Hrvata u Mađarskoj koja će biti održana 17. svibnja, s početkom u 10 sati u pečuškom Prosvjetnom centru Miroslava Krleže. Predsjednik Ostrogonac osvrnuo se na parlamentarne izbore i rezultate Hrvatske državne liste, naglašujući kako Hrvati od 6. svibnja imaju glasnogovornika u Mađarskom parlamentu. Osvrnuo se i na preminule Savezove aktiviste: Jakova Dujmova, Maricu Velin Žužić, Marina Velina, te na aktivnosti od posljednje sjednice Predsjedništva; proslavu 85. rođendana A. Kričkovića, te najavio niz programa kojima će nazočiti u nastupajućem razdoblju. Reče kako je na Savezovu računu više od četiri milijuna forinti te kako su pristigli i novci za prošlogodišnji koncert Miroslava Škore održan u Baji sa strane matične države, (Ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske).

Nakon toga Predsjedništvo je odobrilo Izvješće o financijama i izvješće o radu za 2013. godinu te plan financija i plan rada za 2014. godinu. Ostrogonac je naglasio kako se novac od uplata članarina vratio u regije za

programe koji su priređeni u regijama. Reče kako Savez najviše članova ima iz Podravine, Bačke i Budimpešte...

Predsjedništvo se složilo oko prijedloga dnevnog reda nastupajuće skupštine, podrobnosti oko sazivanja i njezina odvijanja, slanja poziva članovima, i objave potrebnih podataka, te oko promjena nacrtu Statuta. Naime Savezovo je Predsjedništvo nakon donesene odluke o aktima oko formiranja Saveza kao društva od javnog interesa po odredbama novoga Građanskog zakonika pristupilo promjeni Statuta. Spomenuti prijedlog organizacijskog oblika unesenog u nacrt promjene Statuta treba prihvatiti Skupština Saveza Hrvata u Mađarskoj, kako bi Savez mogao u skladu sa zakonskim okvirima funkcionirati kao društvo od javnoga interesa.

U točki Razno rasprava se vodila o više tema, a jedna od najistaknutijih bila je nastupajući jesenski izbori za mjesne, županijske i državnu samoupravu te načela sastavljanja lista Saveza Hrvata u Mađarskoj na njima. Savezov je predsjednik naglasio potrebu skupštinskog određivanja načela po kojima će Savez kandidirati nekoga za kandidata svojih mjesnih, regionalnih i državnih lista. Predsjednik Ostrogonac naznačio je kako će vjerojatno nakon godišnje skupštine Savez pred rokove jesenskih narodnosnih izbora morati sazvati još jednu izvanrednu sjednicu Skupštine. Čulo se od nekih nazočnih kako bi nastupajuća redovita skupština mogla ovlastiti Savezovo Predsjedništvo kako bi ono samo donosilo odluke oko nastupajućih jesenskih izbora i imena kandidata na listama.

Branka Pavić Blažetin

OBAVIJEST

Savez Hrvata u Mađarskoj, i putem Hrvatskoga glasnika, tjednika Hrvata u Mađarskoj, obavješćuje svoje članstvo i skreće mu pozornost na nadolazeću redovitu godišnju skupštinu Saveza Hrvata u Mađarskoj, koja će odlukom Predsjedništva Saveza Hrvata u Mađarskoj, biti 17. svibnja u Pečuhu u Hrvatskoj školi Miroslava Krleže, s početkom u 10 sati.

Nacionalni zbor pedagoga

Na temelju članka 63A-64L Zakona CXC. o javnom odgoju iz 2011. godine, osniva se Nacionalni zbor pedagoga, a unutar njega postoji mogućnost i za stvaranje stručnog odjela za narodnosti. Svi oni pedagozi koji su željeli posredovati u stvaranju Zbora, morali su se registrirati, a oni koji bi se od njih primili članstva i u Skupštini delegata, morali su se prijaviti i za kandidata, najkasnije do 20. travnja 2014. godine. I za narodnosne škole može biti važno da u radu navedenog tijela sudjeluju i narodnosni pedagozi, a i stručni odjel za narodnosti samo onda može djelovati učinkovito ako ima svoje predstavnike i u državnoj Skupštini delegata.

Vlada pozdravlja zauzimanje Europskog vijeća za prava nacionalnih manjina

Ministarstvo javne uprave i pravosuđa i Ministarstvo vanjskih poslova pozdravljaju odlučno zauzimanje Vijeća Europe za prava europskih nacionalnih manjina, budući da u dokumentu prihvaćenom 8. travnja, u središte europske zaštite prava postavlja takva načela za koje se mađarska vlada uvijek dosljedno zauzimala.

U zajedničkom priopćenju dvaju ministarstava ističe se da je za odluku i preporuku kao temelj poslužilo izvješće parlamentarnog zastupnika Ferenc Kalmára (Fidesz-KDNP) pod naslovom Položaj i prava tradicionalnih nacionalnih manjina u Europi. Izvješće je zaslužno što je pozornost Vijeća Europe usmjerilo na važnost poštivanja položaja i prava nacionalnih manjina koje stoljećima obitavajući na istome području i njeguju zajedničku samobitnost – stoji u priopćenju.

Naglasili su: u pogledu ciljeva koje su izrazile prekogranične mađarske manjine, od velikog je značenja da se Vijeće Europe zauzelo za oblike autonomije s time da priznaje da su regije s posebnim statusom, koje već postoje u više država, donijele stabilnost i dobrobit danoj regiji i državi. Osim toga Vijeće Europe je ukazalo na to da rješenja regionalne samouprave mogu pridonijeti zaštiti kolektivnih manjinskih prava i sprečavanju asimilacije – izjavili su. U obavijesti su podsjetili: Vijeće Europe pozvalo je države članice da pri oblikovanju područnog sustava, javne uprave i ustanove budu s obzirom na vrijednost povijesno oblikovanih regija, da se suzdrže od zakona i mjera javne uprave koje bi dovele do odnarođenja nacionalnih manjina, promjenom etničkog sastava dane regije. Mađarska se odlučno slaže sa zaključkom Vijeća Europe prema kojemu zaštita prava nacionalnih manjina pomaže stabilnost i izgradnju održive europske budućnosti – objavili su Ministarstvo javne uprave i pravosuđa i Ministarstvo vanjskih poslova. Skupština Vijeća Europe na svojoj sjednici održanoj u utorak prihvatilo je izvješće Ferenc Kalmára, stalnog člana mađarskog izaslanstva, parlamentarnog zastupnika KDNP-a o položaju i pravima europskih nacionalnih manjina. Dokument naglašava da one članice Vijeća Europe koje to još nisu uradile, moraju potpisati i ratificirati okvirni ugovor o zaštiti nacionalnih manjina, te europsku povelju o regionalnim i manjinskim jezicima. Osim toga skupština Vijeća Europe pozvala je države članice da unaprijede službenu uporabu jezika koji se govori na područjima nastanjenim tradicionalnim nacionalnim manjinama.

BUDIMPEŠTA – Na poziv zagrebačke prijateljske Osnovne škole Ante Kovačića, učenici 6. i 7. razreda budimpeštanske Hrvatske škole, u pratnji razrednika Žuže Molnar i Rite Grbavac, od 8. do 11. svibnja borave u hrvatskome glavnom gradu. Budući da je riječ o dobro uhdanoj i plodonosnoj suradnji dviju škola, učenici zagrebačke škole od 4. do 7. svibnja su u posjetu budimpeštanskih prijatelja.

BUDIMPEŠTA – Učenici 10. a i b razreda budimpeštanskog HOŠIG-a s razrednicama Zoricom Kaceus i Marijom Petrič, na poziv prijateljske ustanove, Ženskog učeničkog doma „Marija Jambrišak”, borave u Zagrebu od 16. do 19. svibnja.

BUDIMPEŠTA – Na poziv Hrvatske samouprave XII. okruga petrovoselsko Igrokazačko društvo 9. svibnja u Croaticinoj višenamjenskoj dvorani (Budimpešta VI, Ul. Nagymező 68) od 17 sati gostuje s komedijom Uzlopca Mirka Sinovca s naslovom „Inka zlato“.

BUDIMPEŠTA – Sljedeća sveta misa na hrvatskome jeziku u crkvi Sv. Mihovila, u budimpeštanskoj Vackoj ulici služit će se 11. svibnja, s početkom u 17 sati. Služi je velečasni Vjenceslav Tot.

BUDIMPEŠTA – Hrvatska samouprava XV. okruga i Košarkaški klub „Budapesti Legyőzhetetlen Feketék” povodom 20. godišnjice Kluba organiziraju međunarodni košarkaški turnir za skupine U14 i 12, od 1. do 3. svibnja u športskoj dvorani budimpeštanske škole u Ulici Bogács (Budimpešta XV, Ul. Bogács 51-53). Na turniru osim slovačkih, njemačkih i domaćih momčadi sudjeluje i Košarkaški klub Donjega Kraljevca. Hrvati igraju utakmice 1. svibnja od 14.40, 2. svibnja od 10.30 i 16.30 sati.

BAĆINO – Samouprava naselja raspisala je natječaj za podupiranje mjesnih civilnih udruga za 2014. godinu. Pri tome potpora se može dodijeliti za djelovanje, nadalje za organiziranje priredaba i programa, te za njegovanje i održavanje domaćih i inozemnih veza. Za podupiranje civilnih udruga na raspolaganju stoje okvirna sredstva u iznosu 1 500 000 forinta. Natječaj se može predati najkasnije do 30. travnja 2014. godine, a nakon vrednovanja pristiglih natječaja odluka će biti donesena na idućoj sjednici Zastupničkog vijeća, najkasnije 60 dana od roka predaje natječaja. Opširnija obavijest na mrežnoj stranici batya.ucoz.hu.

Društvo Horvata kre Mure donijelo odluku o načinu sudjelovanja na izborima

Godišnja skupština Društva Horvata kre Mure održana je 25. travnja 2014. u sumartonskom domu kulture. Iako je u pozivnici pokraj uobičajenih dnevnih točaka (izvješća) bio naznačen i izbor novog predsjednika i predsjedništva, te izmjena statuta, do toga nije došlo, naime članstvo je to odgodilo iza mjesnih izbora. Na skupštini je usvojeno izvješće o radu, financijsko izvješće za 2013., proračun i prijedlog programa za 2014. te je donesena odluka o načinu sudjelovanja na predstojećim mjesnim narodnosnim izborima.

Dio članova Društva Horvata kre Mure

Skupština Društva Horvata kre Mure zakazana je za 18 sati, tada je predsjednik organizacije Ladislav Gujaš utvrdio da nema kvoruma, stoga je za pola sata ponovno sazvao sjednicu, kako je to bilo naznačeno i u pozivnici. Predsjednik je pozdravio nazočne, među njima i predstavnike Zemaljskoga društva mađarsko-hrvatskog prijateljstva Marka Kovača, predsjednika, i Pala Balatinca, predsjednika nadzornog odbora. Pošto su se članovi upoznali s dnevnim redom, predloženo je da se iz dnevnog reda izvadi razrješenje i izbor novoga predsjedništva, što je skupština izglasovala. Slijedilo je izvješće predsjednika o radu udruge. Nabrojeno je nekoliko regionalnih priredaba u kojima je u većini bio suorganizator i Udruženje pomurskih mjesnih hrvatskih samouprava, npr. Međimurska popevka, Traži se zvijezda, Festival zlevanka, vino i tambure, te je proveden seminar za koreografe i folklorashe, odnosno izdan priručnik za koreografe u okviru europskoga projekta za kulturnu suradnju COCU. Članstvo je iznijelo neke primjedbe: tijekom projekta nisu bili dovoljno informirani o programima, te je postavljeno i pitanje zbog čega se najveći dio programa Društva ostvaruje u Sumartonu. Zatraženo je da se od tog trenutka preko mejla obavještava svaki član o događanjima Društva. Opet je došlo na vidjelo pitanje članstva, odnosno uplata članarina, naime umalo sto dvadeset osoba registrirano je u članstvo, međutim mnogi od njih ne plaćaju

članarinu. Članstvo je donijelo odluku o tome da se konačno riješi točan popis članova, neka se pošalje upit svima koji nisu plaćali članarinu i da se izjasne glede članstva. Neki su predložili da se smanji članarina s 1000 forinta na 500, ali to nije prihvaćeno. Predsjednik je zamolio nazočne da se u svome mjestu potrude poradi pridobivanja novih članova, osobito mladeg naraštaja. Pošto je prihvaćeno izvješće o radu, slijedilo je financijsko izvješće. Regionalna organizacija u 2013. godini imala je nešto više od 16 milijuna forinta prometa, što je nastalo zbog sudjelovanja u europskome projektu, čija je vrijednost 8,5 milijuna forinta, te od kredita od 8,3 milijuna što je trebalo podići zbog naknadnog financiranja projekta. Društvo za priredbu „Žive jaslice“ dobilo je potporu 177.267 forinta od Veleposlanstva Republike Hrvatske, a 83 tisuće prihoda nastalo je od članarine. U financijskom izvješću postavljena su razna pitanja: u što je utrošen novac europskoga projekta, što pokrivaju razni iznosi. Nakon rasprave prihvaćeno je financijsko izvješće te proračun za 2014. godinu. Zbog nenazočnosti predsjednika Nadzornog odbora Tibora Dombajia izvješće nadzornog odbora odgođeno je za iduću sjednicu koja će, prema planovima, biti u lipnju.

Slijedila je rasprava u vezi s organiziranjem mjesnih manjinskih izbora. Dr. Jože Takač, zastupnik Hrvatske državne samouprave i član predsjedništva, izvijestio je nazoč-

Predsjednik Ladislav Gujaš podnosi izvješće

ne o izmjenama manjinskog izbornog zakona, objasnio je kako su prije četiri godine iz redova tzv. elektora birani zastupnici županijske i državne samouprave, ovaj put se biraju zastupnici izravno preko postavljene liste. Do sada je bila praksa da je državnu listu postavio samo Savez Hrvata u Mađarskoj, međutim predsjedništvo Saveza donijelo je odluku da se na Savezovoj listi može kandidirati osoba koja je izravno član organizacije. Kako iz Zalske županije ima tek nekoliko članova, stoga zalski Hrvati moraju tražiti neku drugu mogućnost, tj. krenuti na drugoj državnoj listi i tako će se dvije ili više lista natjecati za podjelu mandata. Bit će slično kao u Parlamentu, zastupnici će dospjeti u državnu organizaciju prema određenim brojevima glasova. U svezi s postavljanjem druge liste bili su već pregovori s gradišćanskim Hrvatima, koji su voljni surađivati. Izrađen je nacrt sporazuma o suradnji glede predstojećih izbora čije potankosti još treba utvrditi, pa će i Gradišćanci ovih dana donijeti odluku hoće li sklopiti sporazum sa zalskim Hrvatima glede izbora. Prema dogovoru, kandidati ove liste ako dopiju u državnu samoupravu, svoje će funkcije obnašati dobrovoljno, bez honorara. Skupština Društva donijela je odluku da će pomurski Hrvati postaviti državnu listu u suradnji s gradišćanskim Hrvatima te i s drugima koji bi se rado priključili.

Donesena je odluka i o tome da se na županijsku ili državnu listu mogu kandidirati osobe koje su članovi regionalne organizacije, ali za mjesne hrvatske samouprave to nije uvjet. Gospodin Takač zamolio je članstvo da u svom naselju napravi promidžbu i kampanju glede registracije i da im se objasni važnost izlaženja na izbore. Na kraju skupštini se obratio i predsjednik Zemaljskog društva mađarsko-hrvatskog prijateljstva predstavljajući udrugu te je izrazio želju za suradnjom u vezi s predstojećim izborima. Skupština je povjerila dr. Jožu Takača za poveznou osobu s javnošću.

Nakon zatvaranja sjednice predsjednik Ladislav Gujaš za naš tjednik rekao je: *Dosta smo polemike vodili u predsjedništvu Saveza Hrvata u Mađarskoj, tražili rješenje da sačuvamo tu zajednicu, jer naši ljudi prihvatili su ono prijašnje pravilo da ako su članovi regionalne organizacije, onda su automatski i Savezovi članovi. Odlukom Saveza naši članovi to pravo su izgubili, ali posebno se nisu htjeli učlaniti u državnu organizaciju. Predsjedništvo Saveza odlučilo je da na izborima u njihovim bojama mogu se kandidirati samo oni koji su njihovi članovi, to znači da mi u Zali drugog izbora nemamo nego da krenemo na drugoj listi, jer u Savezu nemamo članstvo. Ne razmišljamo lokalno, nego državno, mi želimo ljudima ponuditi alternativu, ponuditi im da biraju iz programa, nije riječ samo doći do mandata, nego mi želimo zaista sastaviti jedan program. Pregovaramo i s prijateljima iz Gradišća i čekamo osobe ili organizacije koje će naš program prihvatiti, što ćemo uskoro iznijeti pred javnost. Moramo na neki drugi način razmišljati, ni ja sâm ne mislim da je sve na mjestu, svatko može dati kritiku i ja sam ih danas prihvatio i truditi ću se da one greške koje su učinjene ispravimo. Mi smo tu neke stvari stavili na vagu, možemo pogledati koliko je utrošeno u našu regiju, a koliko u drugu. Mi ne želimo ići kontra i ne želimo da drugu stranu isključimo. Oni koji će krenuti u Savezovim bojama, oni će zastupati onu ideologiju, a mi koji smo s ove strane, mi ćemo drugu. Moramo uložiti dosta truda da pripremimo program, da pridobijemo što više ljudi iz onih naselja gdje žive Hrvati, da se registriraju, a ne samo da se registriraju nego da izađu na izbore, a na izborima će imati više lista i moći će birati. Konkretno program imamo za ustrojstvo i financije, tražimo stručnjake i ekonomiste koje će pomagati u pripremanju – rekao je predsjednik Ladislav Gujaš.*

beta

OLAS – Kako je Hrvatski glasnik izvijestila predsjednica olaske Hrvatske samouprave Ana Rozinger, u tom se naselju 10. svibnja, s početkom u 14 sati organizira susret Vinogradara i vinara, na koji organizatori očekuju sve zainteresirane.

BIKIĆ – Ovih je dana započela obnova kuhinje dnevnog boravka, za što je samouprava naselja putem natječaja osvojila potporu u iznosu od 9,5 milijuna forinta. Obnova uključuje izmjenu vanjskih prozora i vratiju, izolaciju pročelja i stropa, te oblaganje zgrade plemenitom žbukom. Istodobno samouprava naselja s pomoću svojih djelatnika obnavlja krovnu konstrukciju, što uključuje postavljanje folije, novih krovnih letava i pokrivanje novim crijepom.

SANTOVO – Na nedavno održanome seoskom zboru načelnik sela József Feigl uz podrobno izvješće o radu samouprave u proteklom razdoblju od 2010., naveo je i planove za 2014. godinu. U svezi s najvećim ulaganjem izrazio je želju da izgradnja kanalizacije koja počinje početkom travnja prođe bez poteškoća. Kako uz ostalo reče, planira se preuređivanje knjižnice, osuvremenjivanje grijanja i rasvjete, te obnova podne podloge doma kulture. Osim toga, planira se izmjena prozora i vratiju športske dvorane na plastične, osuvremenjivanje sustava grijanja, te obnavljanje poda, zamjena parketa na suvremeni športski pod. Započet će i program izgradnje novih nogostupa u vrijednosti od 10–11 milijuna forinta, popločavanjem dijela Dózsine ulice od škole prema Malom Beregu do trgovine, te Kossuthove od štedionice „Takarékszövetkezet” do prolaza iz pošte. Sredstva od kompenzacije koju će samouprava dobiti, jer nije imala dugova, namijenit će se za obnovu krova, izolaciju i osuvremenjivanje sustava grijanja starog dijela zgrade seoske kuće, te za nastavak programa izgradnje pločnika. Planira se još prodaja dvaju postojećih i kupnja jednog novog vozila za potrebe samouprave, a bude li raspisan natječaj, onda i predaja natječaja za asfaltiranje zemljanih i obnavljanje asfaltiranih ulica.

SAJKA – U tome malom baranjskom naselju završeno je osuvremenjivanje javne rasvjete, za što je Seoska samouprava utrošila devet milijuna forinta. Stare i neekonomične zamijenila je novim LED svjetiljkama. Očekuje se da bi se zahvaljujući manjoj potrošnji energije ulaganje moglo povratiti u roku od šest godina.

PETROVO SELO – Fara dotičnoga sela i Zaklada za Petrovo Selo uspješno su se naticale kod Ministarstva za ruralni razvoj za male autobuse s kojima bi riješili vožnju dice na različita naticanja, nadalje hodočasnika, folklorišev, ognjogascsev, muzičkih sastavov, a vozila moru veliku uslugu napraviti i pri izletu penzionerov, ministranov itd. Transporteri VWT5 za devet peršonov vjerojatno će slijedeći misec dospiti u Petrovo Selo, a pokidob fara ima i svoje filijale, samo od sebe je razumljivo da farski kombi stat će na raspolaganje i stanovnikom drugih sel u Pinčenoj dolini.

GORNJI ČETAR – Crikveni tanač ovoga južnogradišćanskoga sela je pred kratkim dao obnoviti orgule, već od sto ljet stare, mjesne crikve Sv. Mikule. Kako to moremo preštati u službenom opisu, ov instrument je sagrađio meštar za orgule Nándor Peppert, od koga jako malo instrumentov je ostalo. Vanjska i nutarnja restauracija orgulov već teče kod meštra Lászlóa Varge ki je za jesen obećao završetak djela. Kako nam je rekao farnik Pinčene doline Tamás Várhelyi, crikveni tanač se je uspješno naticao kod Ministarstva ljudskih resursa – što je potvrdio pri nedavnom pohodu sela i ministar obrane Csaba Hende – i za djela je dobio pet milijun Ft potpore. Pokidob cijela obnova će stati oko 7 milijun i 300 000 Ft, jedan znatni dio će još dodati mjesna Zaklada Sv. Štefana. Ostarjele limene šipe su ponudjene i za dobrotvorne svrhe ter je za simboličnu svotu moru kupiti mješćani. Naravno, i s timi pinezi će se podupirati obnova orgulov. Svečana predaja obnovljenoga instrumenta je predvidjena u septembru, ku Četarci namjeravaju svečevati s koncertom jakovskoga umjetnika, orgulaša Andrása Laknera i sastankom crikvenih zborov.

NARAD (NAGYNYÁRÁD) – Već je postalo tradicijom da se u ovome malom baranjskom naselju posljednjega travanjskog vikenda priređuje Narodnosni dan, zajednička priredba njemačke, hrvatske i romske zajednice. Tako je bilo i 26. travnja kada su Narodnosni dan suorganizirale samouprave triju zajednica. Na otvorenom je nastupio Puhački orkestar iz Lipove (Lippó), a u 17 sati otvorena je izložba pod naslovom „Blickpunkt 2013“ prikazujući svakodnevicu njemačke narodnosti.

Razgovor sa Štefanom Kolosarom, peljačem HKD «Veseli Gradišćanci» povodom 40. obljetnice

«Med Gradišćanskimi Hrvati smo jedna grupa ka čuva tradicije, i to će biti i tako dalje, a i visoki nivo ćemo nadalje slijediti!»

Na tlu Gradišća drugi najstariji folklorni ansambl, Hrvatsko kulturno društvo «Veseli Gradišćanci», ljetos svečuje 40. obljetnicu osnutka i kontinuiranoga djelovanja. Početkom ovoga miseca prilikom okrugloga jubileja, u nazočnosti mnogih prijateljskih delegacijov i ljubiteljev folklor, je održano svečevanje ter prvo javno prikazanje njeve najnovije koreografije «Regrutari». I o toj produkciji ter o društvu, budućnosti i još o mnogo čemu smo razgovarali sa Štefanom Kolosarom, ki jur 40 ljet dugo dirigira ovu grupu i komu je i ovo folklorno djelovanje pravi uzrok da svaki put pobjeduje napadaje bolesti.

Razgovarala: Timea Horvat

Kako je izgledao cijeli proces pripravljanja na ov okrugli jubilej?

– Probe smo začeli prošlo ljetu u decemperi. Svaki vikend smo vježbali, jednu novu koreografiju smo začeli, ja sam svoj dio naučio tancošem, ča sam kanio, i jednoga pomoćnika sam dostao iz Vitnje (Vitnyéd), u osobi Lászlóa Zsámbokia ki dojde iz te folklorne grupe. S njimi prijateljske veze imamo takaj iz prošloga ljeta, oni su izvorna folklorna grupa i on ter njevi tancoši su mi malo pomagali oko tancev iz Rábaköza. Najveći naglasak smo stavili, samo od sebe razumljivo, na završnu koreografiju cijeloga programa s prikazom, kako su išli nekada dičaki za katanu iz našega sela. Prlje toga od hiž do hiž smo išli sakupljati materijale, povidajke, jačke i tance, dokle sve to nije skupastalo za razdoblje intenzivnih probov. Mi Gradišćanski Hrvati 480 ljetu živimo ovde, mi nismo donesli nikakovoga folklor iz stare domovine, nego smo to prikzeli od većinskoga naroda s kimi živimo i prevodili smo ugarske i nimške jačke na hrvatski. To je ta gradišćanski folklor s polkom, valcerom i čardasom, kojega su priznali i Ugri na državnoj kvalifikaciji. Naši stari su išli slive i kiselu vodu prodavati, pa na ti putovanji su notov prikzeli i presadili na hrvatski jezik. To se i u nošnja vidi, npr. kod divojačkih pratežov. I te smo mi rekonstruirali i kanimo je dati sašiti po originalu, ali to tako friško neće pojti, zato smo na ov nastup morali posuditi nošnje.

Zato jur dugo ljet smo znatiželjno čekali na ovu koreografiju, zašto je to ovako dugo trajalo i jeste li imali kakove poteškoće pri sabiranju materijala?

– Morem reći da poteškoću nismo imali, stariji ljudi od srca su nam pomagali. Moj tata je umro prije pet ljet, ali pred tim prikdao je sve pjesme. Na stelji je ležao, još mi je rekao da ne znam friže po hrvatski pisati? I na

magnetofon sam snimio jačke, i je takovih starijih ljudi ki se jako čudu pak velu da gor nisu čuli neke pjesme. Cijela koreografija dura oko petnaest minutov, ali ako ju kanimo u službenom programu predstaviti negde drugdi, onda ćemo ju morati skratiti. Cijeli događaj se odigrava u staroj krčmi, kade jaču naši ljudi stare pjesme i dojde kišbirov i oznani kad će biti pukanje za katanstvo. Onda je zadnji bal još u krčmi, ali prlje toga skupa se pomolu u crikvi, pak onda divičice stavljaju pankine na lajbek ali na košulju blizu srca. I to je bio običaj da koji junak nije mogao ići za katanu, dostao je črni pankin. Onda su još pred crikvom tancali tri tance, pa su se dali u veliku knjigu zapisati. Potom zajdu na pozornicu koferi i divičice daju zbogom svojim

izabranikom. Od decembra sam jur bolestan, imao sam dovoljno vremena za študiranje, kako i ča skupaspraviti, kako će sve to izgledati. S Djurdjicom Balog, peljačicom tamburašev, smo skupasjali i ona je napisala kote za svirače, i to nije bilo lako. Nažalost, mi nismo takovoga človljka ki bi se znao igrati na violini, zato je sve napisano na tambure. Jako se veselim da je već najavljeno da KUD Ivan Goran Kovačić iz Velike Gorice namjerava prikzeti od nas ovu novu gradišćansku koreografiju.

Zašto je za Tebe bila ova tema specijalna, ka je s jedne strane radost da su bili dičaki sposobni za vojsku, a s druge strane tuga i smrt, kad pogledamo koliko naših žitkov je izgubljeno na bojni polji?

– Ja sam već dugo ljet čuvao ovu ideju, strašno čuda jačkov imamo u selu iz tih vremena, ali ne samo ovde nego i prik granic u našoj okolini: u Filežu, Mjenovu, Gerištofu. Dojdu svaki dan ljudi na Undu iz tih sel, i ja imam priliku da je pitam, kako je ovo bilo kod njih. Fantastične stare lipe jačke dojeddu najpr, i ovo je mene zapravo ganulo da sve ovo moramo sabirati, spasiti, tako da na kraju morebit će se moći vandati i jedna knjiga, ali kakova pjesmarica. Imamo jur dvi koreografije naše, ovo je sad treća i ovo je jako bilo potrebno da pokažemo koji, dovidob neotkriveni, dragulj imamo.

Pametimo još undanski pir, onda žetvene običaje vaše, sad ste se predstavili s jednim pretkatanskim opusom u igrokazu. Hoće li moći gradišćanska publika i drugdir viditi ovu produkciju, hoćete li ju dalje nositi, ali je skupastavljeno samo za ovu priliku?

– Mi Undanci nekada smo imali dobre igrokaze, već u tridesetimi ljeti prošloga stoljeća. Veseli me da si upametzela da je cijela koreografija napravljena, kot jedan igrokaz, iako dobro znamo, ako budemo išli na folklorni festival, nećemo ju moći plesati u ovoj dužini. Petroviski igrokazači nam dojeddu svako ljet, kot i Židanci, mi je od srca rado čekamo. Ako nas pozovu, rado ćemo pojti i mi. Malo nas je, ali imamo poldrug-dvi ure dugi program s jednom pauzom.

Vaš ansambl je tijekom četrdeset ljet sazidao brojne prijateljske kontakte, morebit nije drugo društvo u Gradišću nima toliko partnerskih društav kot vi. Koja su vam najdraža?

– Zaista puno društav imamo za prijatelje, ne kanim nikoga vanostaviti. Četrdeset ljet je čuda vrime, a točno 30 ljet njeđujemo prijateljske veze s HKPD Bosiljak u Čučerju. Dragi su nam folkloriši iz Cerića iz Slavonije, a i Budrovčani. Iz Austrije najdulje smo u prijateljstvu s Hajdenjaki iz Dolnje Pulje, a najmladji tovaruši u nam Zelenjaki iz Gerištofa, ali isto tako smo prijatelji i s fileškimi Graničari. Iz Slovačke smo dugo-dugo ljet kontaktirali sa Čunovci, kad su imali još tamburaše, čudaputi su nastupali kod nas, a sad se trsimo da priskrbimo i nove veze s Jandrofci ki nisu bili još kod nas.

Desetljeća dugo riktati, organizirati, koordinirati jedno društvo, svaki ki ovo djela, će reći da nije lako. Što te držalo dovidob u peljačtvu i što danas misliš, što znači ovo folklorno djelovanje za vaše selo?

– Svi znaju da sam bolestan, i Bog mi je pomagao da sam još i dandanas živ, morem folklor učiti i naprikdati. Isto to sam djelao u Umoku sedam ljet i u Gornjem Četaru sam počeo nešto, napravio sam im i koreografiju. Teško je! Više puta velim da je sad zadnja točka, zadnje ljet. Ne znam kako će biti, najvažnije je zdravlje. A folklor je svenek bilo u našem selu, jur od 1958–1959. ljeta, ali bilo je prekinuto djelovanje deset ljet kasnije, sve do 1974. ljeta. Onda sam ja ponovo krenuo društvo i od toga vremena računamo utemeljenje današnje grupe. Kako su Petrovišćani nedavno svečevali 60. obljetnicu folklorne djelatnosti, moremo reći da smo i mi blizu, imamo kipice i priznanja i dokumente da je i undansko društvo već prlje postojalo. Dobro bi bilo jednu brošuru izdati s kipici, sličnu kot smo na 35. godišnjicu napravili da se ovjekovječi, kakove veze imamo, kade smo sve nastupali u inozemstvu, koliko koreografijov i nošnjev imamo, ufamo se da će nam to još skupadojti ovo ljet.

Sad onda ravni smjer prema zlatnom jubileju?

– Svenek velim da neće biti. Mora se doživiti! Ako Bog da snage i zdravlja, onda će biti. To je najvažnije! Naši člani su za ov jubilej čuda djelali, vježbali. Zvanaredno ča je Sabina Balog napravila s jačkaricami, sad jur i mi imamo undansku pjesmu, kot to pjevaju Petrovišćani i Židanci. I tamburaši su jako dobri bili, ne moremo reći da je ijedno društvo slabije bilo. Mene veseli da imamo grupu narašćaja, tamo djela Tereza Kiss. Nalazimo se u teškoj situaciji kad smo malo selo s oko 300 stanovnikov. Već ljet nismo imali dičake, zato su stali nutra u društvo katani, dokle su ovde služili katanstvo dvi ljeti. I sad nam dojdu ljudi pomagati iz Kisega, Prisike i Gornjega Četara, to je jako lipo, ali ne znamo kako dalje. Pri koncu ljeta svenek imamo sjednicu, onda sam rekao da nam naše folklorišice moraju i drukčije pomagati, da nam donesu prijatelje tancati. Imamo malo dičakov, a divičice su svenek bile i svenek će je biti, tako je i u omladinskom društvu. Pravamo dičake da dojeddu, onda imamo budućnost. A budućnost je i oto da jezik živi. Sad je jako dobra situacija, mladina se trsi ka je u društvu da se uči po hrvatski. Hvala Bogu i dr. Mijo Karagić ponovo živi na Undi, pomaže nam i on, i nadalje će pomagati. Rekao je, ako hoćemo, onda će i jezični tečaj voditi u zimi, ali bilokad, kad kanimo. Nastupov jako čuda imamo, ovo ljet smo pozvani na Vinkovačke jeseni, a i na Đakovačke vezove. Nam je vik lipo svečevanje ako moremo putovati u matičnu zemlju. Med Gradišćanskimi Hrvati smo jedna grupa ka čuva tradicije, i to će biti i tako dalje, a i visoki nivo ćemo i nadalje slijediti!

POZIV NA IGRU PREZ GRANIC U KOLJNOF

Srdačno Vas pozivamo 31. majuša, u subotu, na rušenje majuškoga driva u Koljnof ter na šalnu olimpijadu, tj. Igru prez granic, ku organizira omladinsko društvo MLADIK. Za igru čekamo najave grup od 5 + 1 peršon. Igra će se odvijati u selu, pri različiti štacija će naticateljji imati šalne zadaće iz logike, šikanosti i športa. Iz grupe jedan član će morati kuhati na Petőfievom trgu, a napravljeno jilo takaj će biti ocijenjeno. Člani žirija će nagraditi najbolju masku, najbolje ime med grupami, a i pjesmu, ku naticateljji sami moraju napisati za vlašću ekipu. Dok se ruši majuško drivo, svirat će mjesni tamburaši, a potom na balu u kulturnom domu, od 20 uri sastav Vrijeme ljubavi. Grupe se moru najaviti do 10. majuša, kod Monike Egrišćić, ravnateljice kulturnoga doma, ali na facebook stranici Kultúrház Kópháza.

PLAJGOR – Za Prisikom, Gornjim Četarem i Petrovim Selom, i najmanje gradišćanske selo je priskrbilo materijalna sredstva za obnovu kulturnoga doma i općinskoga ureda. Kako nam je rekao načelnik sela Vince Hergović, Seoska samouprava se je već lani naticala na Leader-programu i dostala je 8,5 milijun Ft na temeljnu obnovu zgrade od kih 160 kvadratnih metarov, ka je sagrađena 1930. ljeta, u koju se je pak kasnije, 1960. doselio i općinski ured. Ovde se nalazi još klub, velika dvorana, Hrvatski narodnosni muzej Koreni i knjižnica. Cijela investicija će stati oko 11 milijun forintov, on dio što fali, morat će Samouprava iz različitih izvorov još dodati. Pred obnovom stoji krovna konstrukcija, ka će dobiti nove letve i čripe, u većoj dvorani će se staviti nove pločice, a u manji prostorija parkete. Sva vrata i obloki će se izminuti, ter će se sazidati ulaz s rampom za pačene ljude u gibanju. Na kraju će se iznova nafarbat i cijela zgrada, za ku se ufaju da će do augustuša ovoga ljeta biti gotova. Od seoskoga liktara smo doznali još i to da su i novi kombi dostali takaj na naticanju, pokidob im je prethodno vozilo napunilo jur dvanaesto ljet, koje će i nadalje služiti za opskrbijvanje stanovnikov.

Proglašeni svetima papa Ivan Pavle II. i papa Ivan XXIII.

Papa Franjo proglasio je u nedjelju, 27. travnja, na Trgu Svetoga Petra papu Ivana Pavla II. i papu Ivana XXIII. svetima u jedinstvenoj ceremoniji kanonizacije održanoj pred stotinama tisuća vjernika iz cijeloga svijeta.

«Proglašavamo svetima blaženog Ivana XXIII. i Ivana Pavla II., pribrajamo ih popisu svetih i određujemo da se u cijeloj Crkvi mogu pobožno štovati kao sveci», rekao je svečano papa Franjo uz oduševljene povike vjernika dok su zvona odjekivala čitavim Rimom. Papa iz Argentine došao je do golemih plakata s likom Angela Roncallia i Karola Wojtyle obješenim na pročelju bazilike, u povorci biskupa i kardinala, pjevajući litanije Svih svetih. Prvi put u dvijetisućljetnoj povijesti Crkve ova se kanonizacija dvojice papa događa u nazočnosti dvojice živućih, pape Franje i njegova prethodnika Benedikta XVI.

Na samom početku obreda kardinal Angelo Amato, prefekt Kongregacije za proglašenje svetaca, zamolio je papu Franju da proglasi svetima dvojicu papa. Papa je na to uzvratio dugom formulacijom proglašenja izrečenoj na latinskom jeziku, kojom su Ivan Pavao II. i Ivan XXIII. pribrojani zajednici.

Papa Franjo u homiliji odao priznanje dvojici odvažnih papa

Papa Franjo odao je u homiliji na misi kanonizacije Ivana XXIII. i Ivana Pavla II. priznanje toj dvojici novih svetaca, te ih nazvao odvažnim ljudima koji su doživjeli tragedije, ali ih one nisu slomile.

Ivan XXIII. i Ivan Pavao II. bili su odvažni ljudi, u svakoj osobi koja trpi vidjeli su Isusa, rekao je Jorge Bergoglio u kratkoj homiliji koju je održao nakon čitanja Evanđelja na latinskom i grčkom jeziku.

Sveti je Otac u propovijedi naglasio da su dvojica papa bili sveti zbog svoje blizine čovjeku: Svećenici, biskupi, pape XX. stolje-

ća upoznali su tragedije, ali ih one nisu slomile. U njima je Bog bio jači. U njima je prevladalo Božje milosrđe. U ovoj dvojici ljudi koji su razmatrali o Kristovim ranama i bili svjedoci njegova milosrđa prebivala je živa nada, zajedno s neopisivom i slavnom radošću, istaknuo je papa na misi nakon obreda proglašenja svetih.

Papa je isto istaknuo da je Ivan Pavao II. bio papa obitelji. Sam je jednom rekao kako bi htio da ga se ljudi spominju kao pape obitelji. Ocijenio je da su Ivan XXIII. i Ivan Pavao II. pridonijeli obnovi i osuvremenjivanju Crkve u skladu s njezinim izvornim oblikom, nakon Drugoga vatikanskog sabora koji se održao od 1962. do 1965., koji je savzao Dobri Papa. U sazivanju koncila Ivan XXIII. pokazao je finu poslušnost Duhu Svetome, dao se voditi i za Crkvu je bio pastir, vođeni vođa. Bio je to njegov velik prinos Crkvi katoličkoj, zaključio je. Na misi je sudjelovalo 850 kardinala i svećenika, a svetu pričest dijelilo je 700 svećenika. Papa Franjo lani, nakon samo nekoliko mjeseci pontifikata, ubrzao je postupak kanonizacije pape Ivana XXIII. Znatno manje poznat od Poljaka Karola Wojtyle, Talijan koji se rodio kao Angelo Roncalli odigrao je u šezdesetima ključnu ulogu u modernizaciji katoličanstva i do danas je nadahnuće progresivaca koji priželjkuju jednostavniju Crkvu. Pokretač Drugoga vatikanskog koncila, Ivan XXIII., poznat kao «Dobri Papa» zbog svoje prijateljske i otvorene osobnosti, umro je prije završetka koncila okončanog 1965., ali je potaknuo jedan od najvećih potresa u crkvenom učenju u modernim vremenima.

Pontifikat Ivana Pavla II., putnika, poliglota, športaša i književnika, pamtit će se po

njegovim putovanjima i golemoj medijskoj prisutnosti, ulozi u rušenju komunizma, po neposrednoj i masovnoj komunikaciji s vjernicima i hrabrosti u traženju oprost za grijehe Crkve, promicanju ekumenizma, ulasku u sinagogu i džamiju, dubokoj sućuti za manjine i nepokolebljivoj obrani tradicionalnih crkvenih učenja. Da će Ivan Pavao II. postati svetac, bilo je jasno već na njegovu pogrebu 2005., kad je mnoštvo vikalo: «Santo subito!» (Odmah svetac!). Za vrijeme pape Benedikta odlučeno je da se zanemari pravilo koje predviđa petogodišnje razdoblje čekanja prije negoli se pokrenu prethodni postupci za proglašenje svetim kako bi se ubrzala kanonizacija Ivana Pavla II.

-hg-
Vatikan, Trg Svetog Petra, 27. travnja 2014.
Foto: MTI (Bókay László)

Trenutak za pjesmu Tin Kolumbić

Majka i sunce

Kad majka hoda,
Sunce blista
u svakoj njenoj kretnji.

Ne znam da li je
majka ili sunce
u šetnji.

I majka i sunce
griju svijet.
Zagrljeni oni su cvijet.

Hrvatske melodije iz Baranje i Podravine predstavili su Silvestar Balić i Richárd Patkós

U nizu proslave dvadesete godišnjice utemeljenja časopisa za kulturu i društveni život „Barátság“, 16. travnja u Kulturnoj i informativnoj središnjici Nijemaca u Mađarskoj, u

Marko Dekić Bodoljaš, Kristina Arnold, Éva Mayer i Stjepan Blažetin

budimpeštanskoj Lendvayevoj ulici, predstavili su se hrvatski lirici i prevoditelji Marko Dekić i Stjepan Blažetin te njemačka autorica Kristina Arnold. Riječ je o četvrtome književnom susretu u obilježavanju narečene godišnjice. Književna večer ovoga put, na svu sreću, bez nazočnosti politike. Publiku je pozdravila ravnateljica Centra Mónika Ambach, koja je naglasila važnost i bit druženja takve vrste. Glavna urednica časopisa Éva Mayer povodom spomen-dana na žrtve holokausta prisjetila se utemeljiteljice lista Márie Ember, koja je preživjela ta tragična zbivanja te u svome romanu „*Hajtúkanyar*“ ironično i humorom začinjeno opisala neizbrisiva događanja. Njezin je roman preveden na dvadeset i šest jezika, te je na mađarski jezik prevela brojne pjesme njemačke spisateljice Valerie Koch.

Na večeri je njemačka spisateljica Kristina Arnold samo na materinskome jeziku čitala svoje uratke, a Marko Dekić na mađarskom i hrvatskom jeziku interpretirao svoje pjesme i prijevode te pjesme Miše Jelića, te Stjepan Blažetin također na oba jezika svoju liriku i svoje prijevode iz pjesničke zbirke „*Porcija besmisla*“. Publiku je pjesničkim slikama hrvatskih autora u mašti putovala na

Večer hrvatskih lirika i prevoditelja u sklopu proslave dvadesete godišnjice časopisa „Barátság“

dionici Santovo–Serdahel–Gara, naravno, i mnogo šire. Priredbu su glazbeno uveličali i otvorili Silvestar Balić i Richárd Patkós.

Dekić od samoga osnutka časopisa publicira svoje uratke i prijevode, prvi je njegov naslov na stranicama „Barátsága“ „Čamac moga djetinjstva“. Blažetin je 1995. godine na stranicama časopisa priopćio hrvatski prijevod „*Razglednice*“ mađarskoga pjesnika Miklósa Radnóti. Oba autora redovito čitaju časopis, Dekić smatra kako „Barátság“ dobro služi interesima kako bi mađarska čitateljska publika upoznala književnost hrvatske zajednice u Mađarskoj, a Blažetin ima određeni otklon prema časopisu, jer on zorno pokazuje

kako multietnički pristup u Mađarskoj vodi prema mađarskome jeziku. Časopis za kulturu i društveni život „Barátság“ šest puta godišnje nudi publikacijski prostor narodnosnim pjesnicima, piscima i djelatnicima javnoga života. Tako je to od njegova osnutka 1994. godine kada su Mária Ember i Éva Mayer pokrenule časopis na mađarskome jeziku, podnaslova za međusobno upoznavanje naroda Mađarske. Nakon smrti Márie Ember urednicom lista postane Éva Mayer. Na njegovoj je omotnici redovito umjetnički ostvaraj slikara ili grafičara danoga razdoblja, što je i dobar odabir jer privuče pozornost budućega čitatelja – Pročitaj me! – moglo bi se sažeti u jednu rečenicu. Po stranicama crno-bijele fotografije, pjesme, prozna djela i prijevodi narodnosnih autora, nerijetko, ako je riječ o pjesništvu, i izvorni jezik te mađarski prijevod.

Nažalost, posljednjih je godina omjer političkih i kulturoloških sadržaja prevagnuo k političkome. Jesu li razlozi da živimo u previše ispolitiziranome svijetu ili je to poradi toga kako bi list potvrdio opravdanost za daljnju dodjelu financijske potpore državnoga tajništva za vjerske, narodnosne, civilne i društvene odnose pri Ministarstvu ljudskih resursa? Nadam se da ne. Nadam se kako će se mijenjati uređivačka politika i list biti kulturološki komunikacijski prostor izvornoga narodnosnog jezika i mađarskoga.

Kristina Goher

Uskrs i uskrsne običaje ljubomorno čuvaju erčinski Hrvati, posebice članovi KUD-a Zorica te Tamburaški sastav Márványos i Zbor Jorgovan

Trg Franje Vlašića

Hrvatska samouprava grada Dombovara jedina je hrvatska narodnosna samouprava u Tolnanskoj županiji. Odlikuju je brojne aktivnosti, pedesetak Hrvata toga grada. Grad Dombovar ima desetljetne prijateljske veze s gradom Ogulinom, a zahvaljujući upravo Hrvatskoj samoupravi, na čelu s predsjednikom Gaborom Varga-Stadlerom, i s gradom Virom. Ogulinci i Virani redovito su u Dombovaru, i obrnuto Dombovarci u Ogulinu i Viru. Osvjedočili smo se to i prilikom predaje na uporabu Dombovarcima Trga Franje Vlašića sa spomen-pločom i spomenikom. I kako tom prigodom reče dombovarski gradonačelnik, nakon Ogulinske ulice još jedan javni prostor grada Dombovara dobio je hrvatsko ime.

Prilikom proslave Dana grada Dombovara, 29. ožujka, u svečanim okvirima položeni su vijenci sjećanja na spomen-ploču banu Franji Vlašiću, otkrivenu 2011. godine na pročelju Doma narodnosti u Dombovaru, a potom je otkriven spomenik banu Franji Vlašiću unutar spomen-dvorišta i trga koji je dobio njegovo ime. Sve je to potaklo rečeno zastupničko tijelo mjesne Hrvatske samouprave, u sastavu: Gabor Varga-Stadler, Izabella Berczek, Edit Marcsik i Ladislav Đevi-Boroš.

Franjo Vlašić rođen je 24. travnja 1766. u Dombovaru. U spomen na njega, 2011. postavljena je spomen-ploča na pročelju tamošnjeg Doma narodnosti. Hrvatski ban, barun Franjo Vlašić bio je od 1748. u austro-ugarskoj vojnoj službi, 1824. podmaršal je u Zagrebu; a 1831. zapovijedajući general u Petrovaradinu. Godine 1832. imenovan je hrvatskim banom i zapovijedajućim generalom u Hrvatskoj i Slavoniji. Podupirao je hrvatski narodni preporod, te u

Dana grada Dombovara. Okupili su se brojni uzvanici; dombovarski gradonačelnik Loránd Szabó i gradski oci, ogulinski gradonačelnik Jure Turković, virski načelnik Kristijan Kapović, predsjednik HDS-a Mišo Hepp, generalna konzulica Ružica Ivanković, zastupnik u Mađarskom parlamentu Árpád Potápi... On je između ostaloga rekao: „Vlašić, istodobno kao Hrvat i Mađar, simbolički povezuje naša dva naroda. Povezani smo također kao gradovi Ogulin i Vir s Dombovarom, te kao zemlje Hrvatska i Mađarska. Mnoge druge povijesne ličnosti iz naše zajedničke prošlosti također povezuju naše narode, jer su im bili zajednički interesi. Oni su nekad željeli sačuvati neovisnost naše domovine, a danas su narodnosne zajednice poveznice naše zajedničke povijesti i naših naroda”, zaključio je Potápi uz napomenu kako će Mađarskom parlamentu predložiti Dan hrvatsko-mađarskog prijateljstva po uzoru na Dan mađarsko-poljskog prijateljstva.

- hg -

Foto: Kažimir Škrbić

Požunskom saboru (1832–36) branio hrvatska prava na Rijeku i njezino priobalje. God. 1840. predstavkom kralju Ferdinandu spriječio je uvođenje mađarskoga jezika u javni život Hrvatske. Vlašić je na bansknoj stolici naslijedio bana Ignaca Gjulaja, a kralj Franjo II. imenovao ga je banom 10. veljače 1832. U Hrvatskom saboru 28. svibnja 1832. u Zagrebu Vlašić je svečanim načinom, po biskupu Aleksandru Alagoviću, uveden u bansku čast. Ban Vlašić umro je u Zagrebu 16. svibnja 1840. u bansknoj palači, te je uz velik sućut naroda pokopan u crkvi Sv. Katarine, gdje je na zidu još i danas njegova nadgrobna ploča, piše Rudolf Horvat u knjizi *Povijest banske palače*.

Prilaz između Kossuthove ulice i Ulice Szabadság iza Doma narodnosti nazvan je po Franji Vlašiću, u okviru svečanog čina imenovanja održanog u okviru programa ovogodišnjeg

DOMBOVAR, OGULIN – Povodom proslave Dana grada Dombovara, 29. ožujka, ogulinski KUD „Klek” 28. ožujka u dombovarskoj evangelističkoj crkvi održao je koncert koji je imao velik uspjeh. Gradonačelnik Turković za Hrvatski glasnik reče kako su veze dvaju gradova plodonosne te kako je suradnja neprekidna, a već godinama odvija se i razmjena učenika dvaju gradova. Na svečanoj sjednici gradskog vijeća ogulinskoga gradonačelnika Juru Turkovića darivali su posebnim priznanjem.

DOMBOVAR, VIR – Virsko izaslanstvo, na čelu s načelnikom Kristijanom Kapovićem, stiglo je na proslavu Dana grada Dombovara, 29. ožujka, ravno iz Bratislave. Naime u sklopu svoje slovačko-mađarske turneje, nakon predstavljanja turističkih potencijala grada Vira u Bratislavi i Silaču, gradiću u Banskobistričkoj regiji, turistički su predstavili Vir i u Dombovaru. Imali smo 800 godina dugu i slavnu prošlost koja je ujedno bila krvava, pa s obzirom da ponovno živimo u istoj državi – ovog puta u Europskoj Uniji – poželio bih nam novih 800 godina zajedničke budućnosti, ali u blagostanju i prosperitetu“, kazao je načelnik Općine Vir Kristijan Kapović na gala večeri koju su za svoje prijatelje i goste priredili dombovarski slavljenci. Nešto prije u Višenamjenskom domu virsko izaslanstvo uživalo je u programu obilježavanja Dana grada Dombovara. U zabavnom dijelu programa nastupili su ogulinski KUD „Klek”, mađarski plesачki kvartet „4 for Dance” i klapa „Vir”.

„Samo jedan je život
i ja neću koračati po njemu
plašljivo kao po žici.
Raskrilit ću snagu i misli onoliko
koliko su beskrajni vidici“

(Nepoznati autor)

Oproštajna svečanost maturanata budimpeštanske Hrvatske gimnazije

Maturanti, svečari u društvu razrednice Marije Šajnović

„...poručujem vam da vam život bude kao matematika, zbrajajte sreću, oduzimajte tugu, množite ljubav i dijelite poštovanje!“ – reče u ime 11. razreda svečarima *Diana Zelić* na oproštajnoj svečanosti maturanata budimpeštanske Hrvatske gimnazije, 26. travnja. U okičenome predvorju, koje je mirisima cvijeća i bojama proljeća uljepšalo trenutke rastanka, okupili su se maturanti, roditelji, profesori i gimnazijalci 11. razreda kako bi se zajednički opraštali od još jednoga HOŠIG-ova naraštaja. Nakon oglašavanja školskoga zvona, u okvirima svečanoga programa pjevački je trio 11. razreda, *Jadranka Čepelsigeti*, *Adrien Bata* i *Klaudija Deli*, pjevao pjesmu Nina Belana „Oceani ljubavi“, *Daniela Premuda* interpretirala misli Vlade Gotovca „Ja domahujem životu“, prigodne riječi na hrvatskome čitala je *Diana Zelić*, na mađarkome jeziku *Dorotea Perak*, maturant *Szabolcs Szilágyi* kazivao stihove Nikole Miličevića „Modra elegija“, u ime svečara oproštajni govor čitali su *Estera Meršić* na hrvatskome, *Andrija Nađ*

na mađarskome jeziku, *Šara Novak* interpretirala pjesmu Sanje Pilić „Čežnja“. Na školsku su zastavu vrpce naraštaja 2010–2014. vezali *Petra Beloberk* i *Andrija Nađ*. Nakon vremeplova maturantskih slika kroz proteklo školovanje 11. je razred otpjevao pjesmu „Divno je biti nešto“ od Latina. U ime nastavnčkog zbora prigodni je govor čitala ravnateljica škole *Ana Gojtan*. „Nemojte zaboraviti da osoba koja ima šire spoznaje njegova je odgovornost veća. Odgovoran je za održavanje zajedničke kulture, ima odgovornost i ulogu u javnome životu Hrvata u Mađarskoj. Škola se oduvijek trudila da pored obrazovanja učenika odgaja građane. Sve što će dospjeti u zajedničku torbu može vas činiti svjesnim, odanim građanima koji poštuju tradiciju i raspoložu suvremenim znanjem. Jer su

hrvatskoj narodnosnoj zajednici potrebni takvi pojedinci HOŠIG-ovom torbom“ – reče ravnateljica Gojtan.

Toga smo se dana zajedno s razrednicom *Marijom Šajnović* svečano opraštali od učenika koji su dvanaest godina učili u HOŠIG-u: *Petre Beloberk*, marljive i savjesne učenice koja je na ovogodišnjem Državnom natjecanju srednjoškolaca iz hrvatskoga jezika i književnosti (OKTV) osvojila drugo mjesto; *Daniela Čička*, koji je već iz više predmeta položio maturu te postigao treće mjesto na ovogodišnjem OKTV-u; *Blaža Kelemena*, umjetnika razreda, svirača i skladatelja; *Szabolcsa Szilágyia*, voditelja školskih programa, nezaboravnoga đaka školske Literarne pozornice; *Dalme Perak*, voditeljice školskih programa, koja izvrsno govori hrvatski jezik, ljubiteljice hrvatske lirike koja je lani osvojila drugo mjesto na OKTV-u. Gimnazijalaca koji su od nultoga razreda članovi školske zajednice: *Andreje Čepelsigeti*, darovite i odane plesačice; *Estere Meršić*, odlične učenice, samostalne i odlučne osobe; *Laure Tišlerić*, narodnosne stipendistkinje Ministarstva ljudskih resursa, izražajne interpretatorice, ljubiteljice hrvatskoga jezika i književnosti, nositeljice trećega mjesta lanjskoga OKTV-a; *Šare Novak*, ljubiteljice umjetnosti, članice pjevačkoga zbora i recitatorice školskih priredaba; *Andrije Nađa*, dobrodušne i korektne osobe; *Daniela Vojnića*, glumca školske Literarne pozornice, briljantnog tenisača; *Endite Temaj*, koje je posebna boja zajednice, albanskoga podrijetla, uspješno, s mnogo truda uspjela pronaći svoje mjesto i u hrvatskome kulturnom krugu.

Dragi svečari, maturanti, neka vas boginja sudbinskih božanstava i sreće Fortuna prati na životnome putu, navratite ponekad u HOŠIG i začarajte nas svojim briljantno odigranim ulogama i kreativnošću!

Još jedna vrpca na školskoj zastavi s natpisom „Opraštamo se“

BIKIĆ – Ovih su dana u tome bačkom naselju započeli radovi druge etape obnove župne crkve. Pošto je u prvoj etapi podnožje zidova obloženo specijalnom žbukom (za disanje zidova), u drugoj etapi crkva je okružena skelama, a radovi se nastavljaju čišćenjem i popravljajem pročelja, te završavaju bojanjem. Projekt vanjske obnove župne crkve vrijedan je 14 milijuna forinta, ostvaruje se s potporom osvojenom putem natječaja u iznosu od 10 milijuna forinta (što je bio maksimalni iznos koji se mogao dobiti), uz vlastiti udio, dijelom Kalačko-kečkemet-ske nadbiskupije (2–2,5 milijuna), dijelom pak mjesne župe (1,5–2 milijuna). Stoga mjesna župa vrlo rado prima dobrovoljne priloge za uspješan završetak radova. Obnova sakralnog zdanja pod mjesnom zaštitom bila je neophodna jer je posljednja obnova vanjskoga dijela obavljena prije tri desetljeća, a među budućim planovima jest i obnova unutar-njega prostora. Dodajmo kako je župnu crkvu 1780. godine dala sagraditi grofica Terezija Klobusiczky, udovica Antuna Grašalkovića, a posvećena je Sv. Elizabeti. Obnovljena je i proširena 1912–1913. godine.

SANTOVO – Na posljednjoj sjednici Zastupničko vijeće samouprave naselja donijelo je odluku o raspodjeli proračunskih sredstava za podupiranje djelovanja civilnih udruga za 2014. godinu. Nakon dugo godina, prvi put donesena je odluka o povećanju okvirnih sredstava, s lanjskih 2 230 000 na 2 690 000 forinta. Prema tome KUD-u „Veseli Santovčani“ dodijeljeno je 400 000, mjesnom Nogometnom klubu 650 000, Rukometnome klubu „Bačka“ (prema posebnom ugovoru) 1 260 000, Udruzi Civilne straže 110 000, Klubu umirovljenika 60 000, Vrtlarskom (vinarsko-vinogradarskom) klubu 20 000, Udruzi osoba s poteškoćama u kretanju 10 000, Pučkom učilištu 20 000 forinta. Dodajmo kako je na teret druge proračunske stavke mjesnim narodnosnim samoupravama, među njima i hrvatskoj, za 2014. godinu dodijeljeno po 100 000 forinta.

Čuvanje kulture i jezika

Kako je Hrvatski glasnik izvijestila profesorica hrvatskoga jezika i književnosti, Mohačanka Marija Prakatur, 22. travnja 2014. povodom 20. obljetnice osnivanja zaklade učitelja Matije Kovačića, Zaklada za pomaganje školovanja šokačke mladeži iz Mohača, kojom predsjedava Marija Prakatur, s prijavljenim stipendistima i članovima Kuratorija Zaklade organizirala je jednodnevan izlet u Zagreb. Izletu se odazvalo šesnaest mladih Hrvata, bivših stipendista Zaklade, i tri člana Kuratorija Zaklade. U organizaciji izleta, organizatorima je svekoliku i nesebičnu pomoć pružila gđa Ružica Ivankovic, konzulica gerant Republike Hrvatske u Pečuhu. Njezinim posredstvom izletnici su imali osiguranog stručnog vodiča u Zagrebu, gđu Jelenu Bulat. Ona je izletnike vodila cijelo prijepodne po gradu upoznavajući ih sa svekolikim znamenitostima glavnoga grada Hrvatske i svih Hrvata.

Izlet je bio uspješan i proveli smo jedan nezaboravan lijep dan u Zagrebu, kažu izletnici.

Potkraj školske godine 2013/2014. iz Gimnazije «Károly Kisfaludy», u kojoj se uči

i hrvatski jezik i književnost, profesorica Prakatur sprema ovih dana dva maturanta iz hrvatskoga jezika na višem stupnju, Anu Mihaljević i Patrika Heidera. Marljivo se pripremaju na maturalni ispit i nadaju se kako će maturu uspjeti položiti s dobrim rezultatom, što će im biti potvrda i pokazatelj znanja hrvatskoga jezika.

Svake godine profesorica Prakatur za učenike spomenute gimnazije koji pohađaju nastavu hrvatskoga jezika i književnosti, tako i ove, u svibnju organizira jednodnevni izlet u Osijek. Planiraju posjetiti Batinu i pogledati velebni spomenik palim borcima u Drugome svjetskom ratu, zatim odlaze u osječki Zoološki vrt, a neće izostati ni razgledavanje osječke Tvrde ni šetnja šetnicom uz Dravu. Posjetit će i prekrasnu osječku katedralu, a popodne planiraju kupanje u Bizovačkim toplicama. Uvečer ih čeka večera u Karancu, u restoranu Baranjska kuća. U ostvarenju ovoga izleta materijalno im pomaže mohačka Hrvatska samouprava i Čitaonica mohačkih Šokaca. I ovim putem organizatori i izletnici im zahvaljuju na susretljivosti.

S. B.

Osnivačka sjednica Državnoga narodnosnog vijeća

Dana 18. ožujka održana je osnivačka sjednica Državnoga narodnosnog vijeća, koje je prije djelovalo pod imenom Državno manjinsko vijeće. U radu Vijeća sudjeluje po jedan član delegiran od strane 13 državnih narodnosnih samouprava, čiji mandat traje na određeno vrijeme, najviše na tri godine. Državno narodnosno vijeće kao stručno tijelo koje može dati mišljenje te savjete, posreduje u stručnoj pripremi odluka o narodnosnom odgoju. Na sjednici je sudjelovala i državna tajnica odgovorna za javni odgoj Rózsa Hoffman, koja je delegiranima predala vjerodajnice. Pri tome je s priznajem govorila o radu prethodnoga tijela, izražavajući nadu da će se suradnja državnog tajništva i s novoutemeljenim vijećem odvijati glatko kao i prije, te da će ono nastaviti uspješan rad u vezi s narodnosnim odgojem i obrazovanjem.

Jedna od najvažnijih zadaća Vijeća jest davanje mišljenja u svezi s knjigama izrađenim za odgojno-obrazovne ciljeve prije njihova proglašavanja udžbenicima.

Hrvatska državna samouprava u Vijeće delegirala je Gabora Győrvárija. Vijeće je Gabora Győrvárija izabralo za svoga predsjednika.

Mala stranica

Razglednica iz Hrvatske

Marija Bistrica

Majku blaženu Djevicu Mariju kršćani nazivaju majkom svih naroda. Hrvati su uvijek bili veliki štovatelji Blažene Djevice Marije i podigli u njezinu čast mnoštvo crkava. Jedna od njih je se nalazi u Marija Bistrici. Mjesto je svetište Majke Božje u Hrvatskom zagorju, oko 40 km udaljeno od Zagreba. Najstarije i najglasovitije hrvatsko marijansko svetište, zavjetno i hodočasno mjesto sa čudotvornim kipom Marije i Isusa, koje godišnje postjeti nekoliko stotina tisuća hodočasnika. I Hrvati iz Mađarske rado posjećuju to svetište.

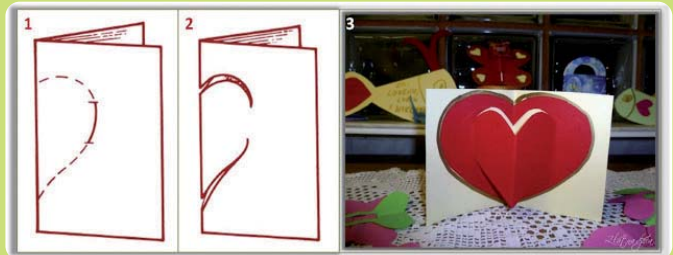

Majčin dan – 4. svibnja

Majčin je dan blagdan u čast majkâ i majčinstva koji se u našoj zemlji obilježava prve svibanjske nedjelje. Kao osnivač današnjega Majčina dana slovi Anna Marie Jarvis. Ona je u Graftonu 12. svibnja 1907. u nedjelju nakon druge godišnjice smrti njezine majke osnovala Spomen-dan majkâ. S petsto bijelih karanfila izrazila je svoju ljubav prema preminuloj majci i u mjesnoj ih je crkvi dijelila drugim majkama.

Izradi sam – čestitka srce u srcu

Izradite čestitku svojoj mami. Od komada crvenoga presavijenog papira nacrtajte polovicu srca, a unutar njega još jednu manju, pa veću izrežite, a manju zarezite s jedne i druge strane tako da zaobljeni dio ostane neizrezan. Potom izvucite to manje srce prema sebi, a presavijeni dio većeg srca ostaje uvučen na drugu stranu. Zatim taj uvučeni dio zaljepite na više ili manje veći drugi papir, u nekoj drugoj boji, ukasite po želji. Napišite mami neku lijepu poruku.

Književni kutak

Tin Kolumbić

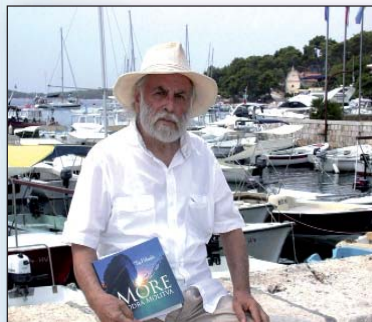
Majka i sunce

Kad majka hoda,
Sunce blista
U svakoj njenoj kretnji.

Ne znam da li je
majka ili sunce
u šetnji.

I majka i sunce
griju svijet.

Zagrljeni oni su svijet.

Znate li

Svibanj (lat. maius) peti je mjesec godine po gregorijanskom kalendaru. On ima 31 dan. U hrvatskom jeziku, svibanj je dobio ime po biljci koja se zove svib(a) (*cornus sanguinea*). Biljka cvate bijelim cvjetovima u tome mjesecu.

Regionalno jezično naticanje u Kemlji

Jezične baze Gradišća – Petrovo Selo, Koljnof, Hrvatske Šice i Narda

Tradicionalno naticanje osnovnoškolarov iz hrvatskoga jezika u Gradišću je održano 16. aprila, u srijedu, u Osnovnoj školi Kemlje. Mnoštvo dice iz pet škol na području naše regije, u pratnji učiteljev i roditeljev, pozdravio je školski direktor Roland Cszmazia i savjetnica za hrvatski jezik u Gradišću Edita Horvat-Pauković. Pozivu su se odazvali i časní gosti Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave, Jožef Tolnai, potpredsjednik Hrvatske samouprave u Jursko-mošonsko-šopronskoj županiji, ter simo ubrajamo i člane žirija Mariju Fülöp-Huljev, bivšu školsku ravnateljicu Unde u mirovini, Mariju Nović-Štipković, predsjednicu Hrvatske samouprave Kemlje, i predsjednika žirija, dr. Miju Karagića, dr. Miju Karagića, bivšega predsjednika HDS-a i književnika.

Hladan vjetar je čupao nas i neobično je bilo ledeno na školskom dvoru, dokle smo slušali recitacije učenikov i gledali dičje igre u izvedbi školske folklorne grupe. Izvodjače su zavježbale dvi «nove» učiteljice hrvatskoga jezika u ovoj ustanovi, Kornelija Kihut-Hajdu i Emese Szabó. Glavna organizatorica Edita

li učeniki govoriti o datoj slici, potom pak odgovoriti na pitanja žirija. – *Mi ovu tradiciju naticanja sigurno čuvamo četrdeset ljet dugo. Nije to suprotno*

Pred žirijem

Kulturni program domaćih školarov

Horvat-Pauković je predstavila člane žirija, potom je najavila da prvi put u povijesti jezičnoga naticanja, odvojeno će se naticati školar i Dvojezičnih škol i škol s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika. To je zlamenovalo da u jednu kategoriju su pripadala dica iz bizonjske, koljnofske i petroviske Dvojezične škole, a u drugu kemljanska i četarska škola. Sve skupa je 39 najavljenikov položilo «obračun» o svojem znanju po izvličenju temi (na što se je mogao svaki i pismeno pripremiti), dokle pri drugoj zadaći sami od sebe su mora-

savjetnica za jezik, a ujedno i ravnateljica petroviske Dvojezične škole. Po nje riči popularnost ovoga jezičnoga naticanja nije pala, skoro sve škole su ishasnovale priliku da u svakoj kategoriji pokrenu tri najbolje učenike iz jezika, jedino iz petroviske

Gradišćanske pedagoginje u razgovoru

nikomur i ničemu, mi smo Gradišćanski Hrvati i po meni je to sasvim u redu da ov jezik kanimo sačuvati, a i obdržati – rekla je

od izmirenja znanja u hrvatskom jeziku. Školska savjetnica nije tajila ni činjenicu da ljetu na ljetu sve teže je prirediti ovo spravišće hrvatskih školarov zbog financijskih poteškoć. – *Kad sam začela djelati, kot savjetnica, onda je još funkcionirao Pedagoški institut,*

Roksana Nemet iz Narde dobitnica je II. mjesta u kategoriji za 7-8. razred

škole nisu mogli dojtí ovo ljetu naticatelji, u kategoriji 7. i 8. razreda, jer su morali sudjelovati na drugi regionalni naticanji u Sambotelu. Dica iz Hrvatskoga Židana-Kisega i horpačke osnovne škole s undanskim dicom i ovo ljetu su daleko ostala

kot posebna institucija i u godišnjem programu računali su i na naš program. Onda nas je prikzelo sveučilišće u Sambotelu, a na naše programe je bilo sve manje pinez, trenutačno i ne znamo što je sa savjetnošću manjinskih jezikov, a s druge strane Obrazovni centar «Klebensberg» podupira samo državna naticanja. Milujem one škole, ke moraju prirediti naticanja, najteže je gostoprinstvo i darovanje učenikov, ali to su ljetos frapantno riješili u Kemlji. Naše naticanje je ovput podupirala ne samo mjesna škola nego i Hrvatska

Petrovskoj Luciki Barilović za III. mjesto u moljanju je oput prikdala nagradu urednica Gradišće kalendara, Ingrid Klemenšić

samouprava Kemlje, kot i Savez Hrvata u Mađarskoj – dodala je još Edita Horvat-Pauković. Oni naticatelji ki su svoju zadaću završili pred žirijem, mogli su projt i djelaonice ručne šikanosti, ali uprav tancati pod peljanjem mjesnih pedagogov. Iza objeda s pravim nestrpljenjem se je čekao vrhunac dana. Pri oglašavanju rezultata bila je nazoč-

Kemljanska dica su napravila vazmene dare za goste

na i Erzsébet Resch, ravnateljica starogradskog okružja Obrazovnog centra «Klebsberg». Dr. Mijo Karagić, predsjednik ocjenjivačkoga suda, pri završnoj riči pohvalio je sve učenike i njeve učitelje i upozorio je dicu, kad budu odrasćeni, i onda neka ne zabu da je važno znati još jedan jezik. – *Koža mi se*

naježi kad čujem da dica govoru gradišćanskohrvatski jezik, a u tom prednjače dva naši barda, Petrovo Selo i Koljnof. Gdo veli da na ovom području dica se ne znaju pominati po hrvatski, tomu moram reći da ovde školarci ništ nisu slabiji iz hrvatskoga jezika, nego u bilo kojoj drugoj regiji u Ugarskoj – komentirao je za naš Hrvatski glasnik bivši političar, koga sve više vidimo na gradišćanski priredba. Ingrid Klemenšić kot glavna urednica Kalendara Gradišće je ishasnovala priliku i oput je uručila dare Štamparskoga društva Austrije, Petroviščanki Luciki Barilović, ka je osvojila III. mjesto na naticanju u moljanju pod temom «Boj i mir» (njeno pobjedničko djelo je objavljeno i u Kalendaru Gradišće 2014). Dobitnikom su svi dari podiljeni, štoveć, Kemljanci su prese- netili sve goste s hrvatskom zastavicom i ručnim djelom vazmenoga zeca su zaželjeli blagoslovljene svetke.

Kategorija 3–4. razreda dvojezičnih škol

1. Danica Handler (Petrovo Selo)
2. Luca Barilović (Petrovo Selo)
3. Mirjana Bauer (Koljnof)

Posebna nagrada: Aliz Boroš (Bizonja)

Kategorija 5–6. razreda dvojezičnih škol

1. Karmela Pajrić (Koljnof)
2. Marko Handler (Petrovo Selo)
3. Ivan Škrapić (Petrovo Selo)

Posebne nagrade: Reka Guteć (Bizonja) i Laura Timar (Petrovo Selo)

Kategorija 7–8. razreda dvojezičnih škol

1. Dorina Geče (Koljnof)
2. Danijela Trombitaš (Bizonja)
3. Kristina Fatrai (Koljnof)

Posebna nagrada: Adrienn Németh (Koljnof)

Mirjana Bauer iz Koljnofa odgovara na pitanja

Kategorija 3–4. razreda škol s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika

1. Anna Lengyel (Kemlja)
2. Mate Weidinger (Kemlja)
3. Virág Megyimori (Kemlja)

Kategorija 5–6. razreda škol s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika

1. Krištof Habetler (Hrvatske Šice – OŠ Gornji Četar)
2. Balint Šimon (Hrvatske Šice – OŠ Gornji Četar)
3. Petra Šimon (Hrvatske Šice – OŠ Gornji Četar)

Posebna nagrada: Estera Grundtner (Kemlja)

Kategorija 7–8. razreda škol s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika

1. Dora Kolnhofer (Narda – OŠ Gornji Četar)
2. Rokšana Nemet (Narda – OŠ Gornji Četar)
3. Balint Pock (Hrvatske Šice – OŠ Gornji Četar)

Posebna nagrada: Karolin Nagy (Kemlja).

Tekst i slika: *Timea Horvat*

Najbolji školari Gradišća iz hrvatskoga jezika 2014. ljeta

BUDIMPEŠTA

Poziv na natječaj za narodnosnu stipendiju

Ministarstvo ljudskih resursa i ove je godine raspisalo natječaj s pozivom za narodnosnu stipendiju za narodnosne i dvojezične srednje škole, odnosno – kod narodnosti koje nemaju takve ustanove – za one koje djeluju prema programu predmetne nastave, i njihove učenike.

Cilj je stipendije pomaganje nastavka školovanja pripadnika zakonom priznatih narodnosti, učenika s istaknutim sposobnostima, koji žive u socijalno teškim okolnostima. Natjecati se mogu mađarski državljani koji prema izjavi pripadaju nekoj od narodnosti, a prema raspisanom natječaju na kraju prethodne školske godine s prosjekom ocjena od najmanje 4, odnosno za isto razdoblje ne dobivaju drugu stipendiju. Stipendiju može dobiti učenik koji preda natječaj zajedno s ustanovom koja je na popisu objavljenog poziva, te u vrijeme predaje natječaja završava godinu koja prethodi posljednjim dvjema godinama. Prednost pri dodjeli stipendije uživa onaj učenik čije je školovanje, prema izjavi ustanove, u odnosu na ostale natjecatelje otežanije. Mjesečni je iznos stipendije 60 tisuća forinta, na koju učenik ima pravo od 1. rujna, tijekom posljednje dvije školske godine. Stipendiju mogu dobiti dva učenika po ustanovi, unutar nje jedan po godištu. Prema predanim natječajima o dodjeli stipendije odlučuje ministar, a imenik dobitnika stipendije Vlada će objaviti na svojim mrežnim stranicama. Izvor sredstava osiguran je u proračunu Ministarstva ljudskih resursa stavkom namijenjenom za narodnosti. Natječaj je otvoren do 15. svibnja 2014. godine. O uvjetima sudjelovanja na natječaju opširnije na mrežnoj stranici Ministarstva ljudskih resursa.

SERDAHEL – U Fedakovoj su se kuriji 11. travnja sastali projektni partneri Projekta „Mura region EGTC” koji se financira iz IPA programa prekogranične suradnje Mađarska–Hrvatska. Glavni je korisnik Projekta Pomursko narodnosno udruženje za ruralni razvoj, a partneri su Sveučilište u Kesthelju te Općine Donji Vidovec, Donja Dubrava i Goričan. Glavni je cilj Projekta formiranje Europske grupacije za teritorijalnu suradnju Mura regija, koja će se utemeljiti potkraj kolovoza ove godine. U sklopu aktivnosti vezane za Projekt izradit će se tehnička dokumentacija odnosno prijedlog rješenja infrastrukture gospodarske zone, turistički razvoj Općina Donji Vidovec, Donja Dubrava i Goričan, te na mađarskoj strani studije o utjecaju na okoliš za biciklističku stazu te plan prostornog uređenja za pomurska naselja. u kojima prioritet dobivaju obnovljivi izvori energije i održiv razvoj turizma.

GENERALNI KONZULAT REPUBLIKE HRVATSKE
PEČUH

Tel.: (+36 72) 210 840 Ifjúság útja 11.
Fax: (+36 72) 210 575 7624 Pécs, Mađarska

Objava biračima

Predsjednik Republike Hrvatske 18. ožujka 2014. godine donio je Odluku o raspisivanju izbora za članove u Europski parlament iz Republike Hrvatske.

Za dan održavanja izbora određena je **nedjelja, 25. svibnja 2014. godine.**

Pozivaju se birači da obavještavaju, dopunu i ispravak podataka upisanih u registar birača. Birači mogu pregledati odnosno **zatražiti dopunu ili ispravak podataka** upisanih u registar birača u službi za opću upravu ureda državne uprave u županiji i Gradskom uredu za opću upravu Grada Zagreba, prema mjestu svog prebivališta, svakim radnim danom u radno vrijeme ureda, a u subotu 10. svibnja 2014. od 08,00 do 14,00 sati.

Zahtjevi za dopunu ili ispravak podataka u registru birača mogu se podnositi **zaključno do srijede, 14. svibnja 2014. godine.**

Na internetskoj stranici Ministarstva uprave www.uprava.hr omogućen je uvid u registar birača putem OIB-a ili MBG-a građana i prezimena te su dostupni podaci o nadležnim uredima i osobama ovlaštenim za vođenje registra birača.

Podsjećamo birače da je uvjet za ostvarenje prava glasovanja na izborima za članove u Europski parlament iz Republike Hrvatske:

1. Važeća osobna iskaznica – za birače koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj. Samo birači koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj i valjane osobne iskaznice ulaze u popis birača odnosno nalaziti će se na izvacima iz popisa birača koji će biti dostavljeni na biračka mjesta. Na izborima za članove u Europski parlament iz Republike Hrvatske, biračima je omogućeno glasovanje izvan mjesta prebivališta. Stoga birači koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj i valjanu osobnu iskaznicu, a žele glasovati izvan mjesta svoga prebivališta, zatražit će:

a) Privremeni upis u registar birača izvan mjesta prebivališta ako žele glasovati u Republici Hrvatskoj

b) Prethodnu registraciju ako žele glasovati u inozemstvu

b) IZNIMNO biračima s prebivalištem u Republici Hrvatskoj ili u inozemstvu izdat će se

b) Potvrda za glasovanje izvan mjesta prebivališta

2. Aktivna registracija – za birače koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, a glasovat će u inozemstvu ili u Republici Hrvatskoj.

2. Zahtjev za aktivnu registraciju birači podnose u najbližem diplomatsko-konzularnom predstavništvu Republike Hrvatske u inozemstvu odnosno nadležnom uredu u Republici Hrvatskoj, ako će na dan održavanja izbora boraviti u Republici Hrvatskoj.

3. Upis u registar birača – za birače državljane drugih država članica Europske Unije koji imaju prebivalište ili privremeni boravak u Republici Hrvatskoj, a žele ostvariti svoje biračko pravo u Republici Hrvatskoj.

3. Svi birači upisani u registar birača mogu zahtjev za privremeni upis, aktivnu registraciju, prethodnu registraciju i izdavanje potvrde za glasovanje izvan mjesta prebivališta, podnijeti zaključno do srijede 14. svibnja 2014. godine. Birači koji prilikom dolaska na biračko mjesto utvrde da nisu upisani u izvatke iz popisa birača, **mogu na dan održavanja izbora dobiti potvrdu za glasovanje** (npr. osobe koje nemaju valjane osobne iskaznice). Potvrde izdaju nadležni uredi u Republici Hrvatskoj prema mjestu prebivališta birača odnosno diplomatska-konzularna predstavništva u inozemstvu, za birače koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj.

3. Državljanima drugih država članica Europske Unije koji nisu do 24. travnja 2014. godine podnijeli zahtjev za upis u registar birača, ne može se izdati potvrda za glasovanje.